

Debreceni
Mf.I.50.064/2025/6.

Ítéltábla

A Debreceni Ítéltábla a Dr. Szűcs Péter Ügyvédi Iroda (Cím3, eljáró ügyvéd: dr. Szűcs Péter) által képviselt Felperes (Cím2) felperesnek – a (KAMARAI JOGTANÁCSOS) (Cím1) által képviselt Alperes (Cím1) alperes ellen bérpótlék megfizetése iránt indított perében a Debreceni Törvényszék 11.M.70.014/2024/23. számú ítélete ellen az alperes által 25. sorszámon előterjesztett fellebbezés folytán indult másodfokú eljárásban meghozta a következő

í t é l e t e t:

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 75 152 (hetvenötezer-százötvenkét) forint másodfokú perköltséget.

Kötelezi az alperest, hogy fizessen meg az esedékesség napjáig az államnak – az állami adó- és vámhatóság illetékbevételi számlájára – 94 680 (kilencvennégyezer-hatszáznyolcvan) forint feljegyzett fellebbezési illetéket. Az illetékfizetési kötelezettség e határozat jogerőre emelkedését követő 60. napon válik esedékessé.

Ez ellen az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

I n d o k o l á s

[1] Az elsőfokú bíróság által megállapított és a fellebbezés elbírálása szempontjából lényeges tényállás szerint a felperes 2019. április 1. és 2020. december 31. között az alperes alkalmazásában állt mint mozdonyvezető (vontatási utazó szolgálatot ellátó). A munkavégzési helye az alperes (TELEPHELY)e volt. Mozdonyvezetőként nem kellett országhatáron átnyúló interoperábilis szolgálatot ellátnia, nem volt szakszervezeti képviselő, üzemi tanácsi tag és munkavédelmi képviselő.

[2] A felperes foglalkoztatására az alperes és a szakszervezetek által megkötött Kollektív Szerződés (a továbbiakban: KSZ) alapján került sor, havi munkaidőkeretben. A felperes munkaidő-beosztását az alperes a KSZ rendelkezéseinek megfelelően egy hónapra előre, mindig az előző hónap 23-ig küldte meg a részére. Abban feltüntette az adott napi szolgálat kezdő és befejező időpontját, azokat a napokat, amikor szabadságon van, valamint a heti pihenőidők kezdetét és végét. A kijelölt heti pihenőidőt az alperes abban az esetben is heti pihenőidőként tartotta nyilván és vette figyelembe a munkaidőkeret elszámolásakor, ha annak idejére rendkívüli munkavégzést rendelt el.

[3] A vezénylés elkészítése során az alperes a pihenőidőt a KSZ 47. § 4. pontja alapján úgy osztotta be, hogy a felperest minden naptári héten minimálisan 42 óra heti pihenőidő illessen meg, a heti pihenőidő mértéke a munkaidőkeret átlagában elérte a heti 48 órát.

[4] A felperes részére az alperes a KSZ 46. § 1. pontja alapján 12 óra lakóhelyi napi pihenőidőt és a feljelentkezési helyre való oda- és visszautazásra 30-30 perc utazási normaidőt biztosított. Azon esetekben, amikor a munkavégzést heti pihenőidő vagy szabadság követte, az alperes a napi pihenőidőt és az utazási normaidőt nem biztosította, az ezen időszakban teljesített munkavégzést nem tartotta nyilván rendkívüli munkavégzésként, nem is tekintette annak és annak ellentételezése is elmaradt.

[5] A közölt tervvezényléshez képest a tényleges munkaidő-beosztás utóbb eltérhetett, melyet a „tényvezénylés” tartalmazott. A tényvezényléstől is eltérő munkavégzéseket (például vonatkozás, munkaszervezési okból fakadó túlszolgálat) az alperes rendkívüli munkavégzésként számolta el, azokat a bérjegyzékeken külön tüntette fel, mely időtartamokra bérpótlékot fizetett a felperes részére.

[6] Az alperes a heti pihenőidőket és a kiadott szabadságokat megelőzően teljesített munkavégzéseket követően a felperes részére a napi pihenőidőt nem adta ki, így a felperes a munkaidő-beosztástól eltérően 2019. április 5. és 2020. december 15. között 64 alkalommal teljesített rendkívüli munkavégzést.

[7] A felperes az utóbb fenntartott keresetében 1 183 504 forint rendkívüli munkavégzésért járó bérpótlék és annak kamata megfizetésére kérte az alperest kötelezni. Arra hivatkozott, hogy a heti pihenőidőt, illetve a szabadságot megelőzően az alperes a részére nem adott ki – egyirányú utazási idővel számított – napi pihenőidőt, amelynek a tartamára eső munkavégzés idejére kérte az alperes marasztalását. Annak mértékét a KSZ 10. számú mellékletének 11. §-a alapján éves szinten 200 óráig 50%-ban, míg a fölött 150%-ban jelölte meg. Keresetének jogalapjaként a munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény (a továbbiakban: Mt.) 107. § a) pontjára, 143. § (2) bekezdés a) pontját jelölte meg és

hivatkozott – többek között – Magyarország Alaptörvénye (a továbbiakban: Alaptörvény) XVII. cikkének (4) bekezdésére, a vasúti közlekedésről szóló 2005. évi CLXXXIII. törvény (a továbbiakban: Vtv.) 68/B. § (1) bekezdésére, a Kúria ügyeleti díj megfizetése tárgyában hozott Mfv.II.10.279/2018/13. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapításáról és megsemmisítéséről szóló 12/2020. (VI. 22.) AB határozatra (a továbbiakban: AB határozat), az Európai Unió Bíróságának (a továbbiakban: EUB) C-477/21. számú ítéletére (IH és a (JOGELŐD ALPERES) ügyében 2023. március 2-án hozott ítélet, a továbbiakban: EUB ítélet), a munkaidő-szervezés egyes szempontjairól szóló, az Európai Parlament és a Tanács 2003/88/EK irányelvére (2003. november 4.) (a továbbiakban: Irányelv), továbbá a Kúria jelen jogvita jogkérdéseivel azonos tárgyban hozott határozataira is (kiemelten a Kúria Mfv.II.10.025/2024/6. számú és Mfv.IV.10.044/2024/6. számú végzésében foglaltakra).

[8] Az alperes módosított ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte. A felperes tényelőadásait a munkaidő-beosztási adatokat érintően alapvetően nem vitatta, és nem vitatta azt sem, hogy nem biztosította a lakóhelyi napi pihenőidőt a felperesnek azokban az esetekben, mikor a munkavégzést heti pihenőidő, vagy szabadság követte. A jogalap tekintetében a Kúria hatályon kívüli helyező végzéseiben kifejtetteket támadta, és következetesen vitatta, hogy a munkaidő-beosztási gyakorlatával bármilyen normasértést követett volna el, ahogyan azt is, hogy a felperes által igényelt jogkövetkezménynek lenne bármilyen jogszabályi alapja.

[9] Az elsőfokú bíróság a fellebbezett ítéletében kötelezte az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 1 183 504 forint bérpótlékot és annak 2020. március 1. napjától a kifizetés napjáig járó, félévente a késedelemmel érintett naptári félév első napján érvényes jegybanki alapkamattal egyező mértékű késedelmi kamatát, valamint 75 152 forint perköltséget. Kötelezte továbbá az alperest, hogy fizessen meg az állam javára az ítélet jogerőre emelkedésétől számított hatvan napon belül a Nemzeti Adó- és Vámhivatal illetékbevételei számlájára 71 010 forint meg nem fizetett eljárási illetéket.

[10] Az ítélete indokolásában hivatkozott – többek között – az Alaptörvény XVII. cikkének (4) bekezdésére, az Mt. 104. § (1) bekezdésre, a 106. § (1)-(3) bekezdéseire, a 107. § a) pontjára, a 143. § (1)-(2) bekezdéseire. Felhívta a Vtv. 68/A. § (4) bekezdését, a 68/B. § (1)-(2) bekezdéseit, továbbá a KSZ 41. § 4. pontját, a 46. § 1. pontját, 47. § 4. pontját, illetve a KSZ Helyi Függelékének 10. számú mellékletét. A döntésében felhívta az Európai Unió Alapjogi Chartája (a továbbiakban: Charta) 31. cikk (2) bekezdését, valamint az Irányelv 3. és 5. cikkét is.

[11] Az elsőfokú bíróság elsődlegesen a kereset jogalapját vizsgálta, ezen belül azt, hogy a napi pihenőidő kiadása akkor is kötelező-e, ha a munkáltató a munkavállaló részére az adott munkanapot közvetlenül követően heti pihenőidőt vagy szabadságot osztott be. Ezt követően azt, hogy a napi pihenőidőnek a heti pihenőidő, illetve a szabadság előtti kiadásának az elmaradása megalapoz-e pótlékra való jogosultságot az Mt. 143. § (2) bekezdés a) pontja alapján.

[12] Rögzítette, hogy az Irányelv napi és heti pihenőidőre vonatkozó rendelkezéseit a magyar jogalkotó az Mt. hivatkozott rendelkezéseivel ültette át, ezért ezen szabályok a Charta 51. cikk (1) bekezdése értelmében az uniós jog végrehajtásának minősülnek.

[13] Az Irányelv 3. és 5. cikke rendelkezéseinek alapulvételével tagállamok kötelesek meghozni a szükséges rendelkezéseket annak biztosítására, hogy minden munkavállalót 24 órás időtartamonként 11 óra összefüggő minimális napi pihenőidő, illetve hétnaponként legkevesebb 24 órás, megszakítás nélküli pihenőidő illessen meg. Az Irányelv 3. és 5. cikke nem határozza meg azokat a konkrét szabályokat, amelyekkel ezen jogok érvényesülését a tagállamoknak biztosítaniuk kell, a tagállamok mérlegelési mozgástérrel rendelkeznek azon konkrét részletes szabályok elfogadása tekintetében, amelyekkel biztosítani kívánják az ezen Irányelvben foglalt jogok érvényesülését. A tagállamoknak azonban garantálniuk kell, hogy e jogok hatékony érvényesülése teljes mértékben biztosított és a munkavállalók ténylegesen részesülnek a napi és heti minimális pihenőidőben.

[14] Az elsőfokú bíróság az Mt. 104. § (1) bekezdésének értelmezésekor figyelemmel volt az Európai Unióról szóló Szerződés 4. cikkének (3) bekezdése értelmében az uniós jog hatékony érvényesítésére, és ennek keretében az Irányelv rendelkezéseivel összhangban értelmezte a nemzeti jogszabályt.

[15] Az EUB ítéletének indokolása szerint a napi és a heti pihenőidő két egymástól független intézmény, amelyek eltérő célokat követnek. A munkavállaló számára mindkét jog tényleges gyakorlását biztosítani kell (EUB ítélet 39. pont). A tagállamok által az Irányelv előírásai érvényesülésének biztosítására meghatározott részletes szabályok nem foszthatják meg lényegüktől a Charta 31. cikkének (2) bekezdésében és az Irányelv 3. és 5. cikkében biztosított jogokat. Az olyan értelmezés, amely szerint a napi pihenőidő a heti pihenőidő részét képezi, ellentétes az Irányelv 3. cikkében szereplő napi pihenőidőhöz való joggal azáltal, hogy a munkavállalót megfosztja az e rendelkezésben előírt napi pihenőidő tényleges igénybevételeének lehetőségétől (EUB ítélet 41. pont). Az Irányelv 5. cikke szerinti heti pihenőidő alatt azt a 24 órás egybefüggő időszakot kell érteni, melyhez kötelezően hozzáadódik a 3. cikk szerinti napi pihenőidő (EUB ítélet 43. pont). A tagállamok számára tehát minimumkövetelményként az fogalmazódik meg, hogy a munkavállalók számára hétnaponta minimum 24 óra heti pihenőidőt, és ehhez kapcsolódóan 11 óra napi pihenőidőt kell biztosítani. E két időtartam nem fedheti egymást, a napi pihenőidő nem képezheti a heti pihenőidő részét, azt külön kell kiadni. Az Irányelv szerinti „heti pihenőidő” autonóm uniós jogi fogalom, amit uniós szinten egységesen kell értelmezni, függetlenül a tagállamokban alkalmazott minősítésektől. A napi pihenőidő külön biztosításának kötelezettsége akkor is terheli a tagállamot, ha az Irányelvben meghatározott minimális, 24 órás tartamnál több heti pihenőidőt biztosít. Az Irányelv 3. cikke szerinti napi pihenőidőt az 5. cikk szerinti heti pihenőidőt megelőzően kell kiadni. Minden munkavállalónak közvetlenül a munkaidőt követően kell napi pihenőidőben részesülnie, függetlenül attól, hogy ezt a pihenőidőt követi-e munkaidő, vagy sem, ha a napi pihenőidőt és a heti pihenőidőt egybefüggő módon nyújtják, a

heti pihenőidő csak akkor kezdődhet el, amikor a munkavállaló már részesült napi pihenőidőben (EUB ítélet 57. pont).

[16] A jogkérdés elbírálása során irányadónak tekintette a Kúria azonos tárgyban meghozott határozatait is (Kúria Mfv.II.10.025/2024/6., Mfv.IV.10.044/2024/6., Mfv.IV.10.053/2024/4., Mfv.V.10.048/2024/5., Mfv.I.10.046/2024/5., Mfv.V.10.054/2024/5., Mfv.II.10.064/2024/6., Mfv.II.10.067/2024/4., Mfv.IV.10.074/2024/4. Mfv.V.10.051/2024/5. és Mfv.II.10.055/2024/6. számú végzések). A polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 346. § (5) bekezdésére és abban a jogegység biztosításának egyik eszközeként megjelent korlátozott precedensrendszerre is figyelemmel az elsőfokú bíróság utalt arra, hogy az Alaptörvény 25. cikk (3) bekezdése értelmében a Kúria biztosítja a bíróságok jogalkalmazásának egységét, melynek részletszabályait a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény tartalmazza. Ezek szerint a bíróságok kötelesek a Kúria jogértelmezését követni, attól csak az ügy egyedi körülményei, vagy az Alaptörvénnyel való összhang megteremtése érdekében térhetnek el. A Kúria döntése akkor tekinthető egy adott ügy vonatkozásában precedensértékűnek, ha az adott tényállás és az annak alapján érvényesített jog a lényegét tekintve megegyezik a Kúria előtt folyamatban volt ügy tényállási elemeivel, az ott érvényesített joggal, és a Kúria jogértelmezése az előtte folyamatban volt ügyben hozott döntés releváns jogi indoka. Jelen esetben pedig valamennyi feltétel teljesült, sőt a Kúria az Mfv.IV.10.044/2024/6. számú végzésének (megjelent: BH2024. 272.) [55] bekezdésében külön ki is emelte az Mfv.II.10.025/2024/6. számon közzétett határozatának (megjelent: BH2024. 238.) precedensképességét.

[17] A Kúria értelmezése, az Irányelv és az Mt. hivatkozott rendelkezései összevetésével az elsőfokú bíróság megállapította, hogy a magyar jogalkotó a napi pihenőidő szabályozásánál az Irányelv 3. cikke szerinti minimumkövetelményt (11 óra) vette át, azonban a heti pihenőidő vonatkozásában a munkavállalók számára kedvezőbb szabályozásként az Irányelv 24 órás minimumkövetelményéhez képest 48 órát biztosít. Az AB határozat szerint az Alaptörvény XVII. cikk (4) bekezdése alapvető jogként biztosítja a pihenéshez való jogot, amelyen belül megkülönbözteti a napi és heti pihenőidőt, amelyek önálló jogcímként illetik meg a munkavállalókat, mivel azok rendeltetése eltérő. Míg a napi pihenőidő a két munkavégzés közötti regenerálódást biztosítja, a heti pihenő idő az egymást követő munkanapok okozta testi és lelki megterhelést kívánja ellensúlyozni {Kúria Mfv.IV.10.044/2024/6-II. számú végzés [58], [59]}. Ebből következően az alperes azon gyakorlata, melyben következetesen nem biztosította a napi pihenőidőt a heti pihenőidőt megelőzően ellentétes a EUB ítéletben foglaltakkal, az Irányelv 3. és 5. cikkével, az AB határozata szerinti jogértelmezéssel, és az az Mt. 104. § (1) bekezdésébe ütközés miatt jogszabálysértő.

[18] A Kúria végzései azt is rögzítik, hogy a jogellenes munkaidő-beosztás lehetséges jogkövetkezménye tekintetében irányadónak kell tekinteni a Mfv.X.10.257/2019/7. számú ítéletét, azaz a heti pihenőidőt megelőzően be nem osztott (ki nem adott) napi pihenőidő tartamára eső munkavégzés minősül rendkívüli munkaidőben végzett munkának, és ennek ellentételezése az Mt. 143. §-a szerint lehetséges.

[19] Az elsőfokú bíróság kiemelte, hogy a Kúria a végzéseiben nem átvette az EUB értelmezését, hanem az EUB ítéletében az Irányelv 3. és 5. cikkéhez kapcsolódó jogcím szerinti elkülönítés követelményére figyelemmel értelmezte az Mt. 104. és 106. §-ában foglaltakat. A Kúria azt tette világossá, hogy EUB a magyar szabályozás és az elé vitt tények ismeretében adott a hozzá intézett kérdésekre úgynevezett hasznos választ (Meilicke-ítélet, C-83/91), melyben olyan értelmezési sarokpontokat jelölt ki, amelyek egyértelműen meghatározták a tagállami jog értelmezési kereteit.

[20] Az EUB ítélete megállapította továbbá azt is, hogy a napi pihenőidő nem a következő munkavégzéshez, hanem a már ledolgozott munkanaphoz kapcsolódik, tekintet nélkül arra, hogy a munkavégzést egy újabb munkavégzés vagy pihenőidő követi. Az alperesi értelmezés ezen követelménynek sem felel meg, mivel az a magyar napi pihenőidőnek egyedül a magyar heti pihenőidővel való találkozása esetén teljesítené az uniós követelményeket. Minden más esetben azonban, mikor a munkavégzést nem heti pihenőidő, hanem egyéb távollét (például szabadság, betegszabadság, munkaidő-kedvezmény) követi, a magyar szabályozás már nem lenne uniós jognak megfelelő.

[21] Nem osztotta az elsőfokú bíróság azt az alperesi álláspontot sem, hogy az uniós napi és heti pihenőidőnek a magyar heti pihenőidőn belüli együttes biztosításával maradéktalanul érvényesül mindkét uniós pihenőidő funkciója, és ezzel teljesül az AB határozatban és az EUB ítéletben is megjelenő jogcím szerinti elkülönítés követelménye. Ez az értelmezés ellentétes az EUB ítéletében foglalt, a pihenőidők jogcím szerinti elkülönítésével.

[22] Az alperes munkaidő-beosztási gyakorlata, mely szerint nem osztotta be a napi pihenőidőt a heti pihenőidőket és a szabadságokat megelőzően ellentétes az EUB ítéletében foglaltakkal, ellentétes az Irányelv 3. és 5. cikkével és az AB határozata szerinti jogértelmezésével is, így módon az Mt. 104. § (1) bekezdésébe ütközés miatt jogszabálysértő {Mfv.IV.10.044/2024/6-II. számú végzés [55], [71] bekezdései}. Mindezekre tekintettel a törvényszék a felperes követeléseinek jogalapját megalapozottnak találta mind a heti pihenőidőt, mind pedig a szabadságot megelőző napi pihenőidők vonatkozásában.

[23] Az elsőfokú bíróság hangsúlyozza, hogy amikor az Mt. munkaidő-beosztástól eltérő munkaidőről rendelkezik, akkor a jogszabályoknak megfelelően megállapított munkaidő-beosztásból indul ki. Az Mt. ugyanis nem számol azzal, hogy a munkáltató a jogszabályi rendelkezéseknek nem megfelelő munkaidő-beosztást készít. Az Mt. 15. § (5) bekezdése szerint a megállapodás teljesítése során tett jognyilatkozatnak nem minősülő nyilatkozat, továbbá a munka irányításával összefüggő munkáltatói jognyilatkozat tekintetében a 20-26. §-ban foglalt rendelkezéseket kell megfelelően alkalmazni, a jogszabályhely az érvénytelenség szabályait nem hívja fel. Mindez azonban nem jelentheti azt, hogy amennyiben az alperes szabálytalan munkaidő-beosztást készít, akkor a bíróságoknak a szabálytalan munkaidő-beosztástól nem lehet eltérni. A jogszabályoknak nem

megfelelő munkaidő-beosztás esetén szükséges annak figyelembevétele, hogy a heti pihenőidő csak akkor kezdődhet el, amikor a munkavállaló már részesült napi pihenőidőben. Ez nem fiktív munkaidő-beosztás, arra a munkavállalókat megillető napi és heti pihenőidőhöz való jog hatékony érvényesülése érdekében van szükség. A munkavállalói teljesítés nem teszi jogszerűvé a munkáltatói utasítást, ennek ellenére az jogellenes marad {Kúria Mfv.II.10.025/2024/6. számú végzés [83] és [84] bekezdései}.

[24] Az alperes elévülési kifogását nem találta alaposnak. A felperes az eredetileg előterjesztett keresetlevelében is a ki nem adott napi pihenőidők miatt érvényesített bérpótlék iránti marasztalási igényt, mely a szabadsággal érintett időtartamokat is érintette. Kiemelte az elsőfokú bíróság, hogy a felperes a keresetindítástól a perfelvétel lezárásáig ugyanarra az időszakra érvényesített bérpótlék iránti igényt, azon a jogcímen, hogy az Mt. 107. § a) pontja szerint munkaidő-beosztástól eltérően végzett rendkívüli munkát. A Pp. 185. § (1) bekezdése szerint a felperes a keresetét a perfelvételi szakban szabadon megváltoztathatta, tekintettel a tény- és jogalap azonosságára. A felperesi tényelőadások pontosítása az óraszámok vonatkozásában történt ez eredményezte az összegszerű kereseti követelés változását, a keresettel érvényesített követelés időszakát és jogcímét nem érintette. A felperes eredeti kereseti kérelmével indult eljárás a perrel érintett időszak tekintetében, a ki nem adott napi pihenőidőkre eső tényleges munkavégzésekkel összefüggő vagyoni igények vonatkozásában megszakította az elévülést az Mt. 286. § (4) bekezdése folytán alkalmazandó Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 6:25. § (1) bekezdés c) pont] szerint, így az utóbb ténybelileg és számszakilag megváltoztatott kereset egyes tételei nem évültek el.

[25] Az elsőfokú bíróság nem fogadta el az alperes hivatkozását az úgynevezett „megváltott heti pihenőidőkkel” összefüggésben sem, mivel az alperes azokat a munkaidő-beosztásban heti pihenőidőként jelölte ki, heti pihenőidőként tartotta nyilván és a munkaidőkeret elszámolásakor heti pihenőidőként vette figyelembe, azok teljes tartamát. A „megváltott heti pihenőidőt” pedig utóbb már nem lehet lakóhelyi napi pihenőidőként figyelembe venni. Az a körülmény, hogy a heti pihenőidőben a munkálatónak lehetősége volt rendkívüli munkavégzést elrendelni, nem eredményezi azt is, hogy ezáltal a teljes heti pihenőidőt megváltotta azzal, hogy a munkavégzéssel érintett időszakra a bérpótlékot megfizette, ettől függetlenül a kijelölt heti pihenőidőt továbbra is heti pihenőidőnek szükséges tekinteni. Az alperes egyebekben nem a heti pihenőidő teljes tartamára fizetett bérpótlékot, kizárólag annak a munkavégzéssel érintett részére, így a teljes levonásra vonatkozó érvelés nem helytálló. A napi pihenőidő biztosításának kötelezettségére a megelőző munkavégzéshez, és nem a heti pihenőidőhöz kapcsolódik. A lakóhelyi napi pihenőidőt a munkaidő-beosztásban biztosítania kellett volna az alperesnek a heti pihenőidőt és a szabadságot megelőzően. A kereset ezen eredetileg is biztosítandó lakóhelyi napi pihenőidők elmaradását sérelmezte, így a heti pihenőidőket és az azok alatt elrendelt rendkívüli munkavégzéseket a felperes igényérvényesítése a keresetváltoztatást követően egyáltalán nem is érintette.

[26] Az elsőfokú bíróság rámutatott arra is, hogy az alperes álláspontjával szemben nem kell levonni a megváltoztatott kereset összegéből a munkaidőkereten felül végzett munkáért általa már az Mt. 143. § (2) bekezdés b) pontja alapján megfizetett pótlékokat sem. Az Mt. 143. § (2) bekezdésének a) és b) pontjai külön jogcímenek rendelkeznek a munkáltató

bérpótlék fizetési kötelezettségéről. A munkaidő-beosztás szerinti napi munkaidőt meghaladóan elrendelt rendkívüli munkaidő esetén – amennyiben munkaidőkeretet alkalmaz a munkáltató – nem biztos, hogy az adott időszak a munkaidőkereten felüli munkavégzést is eredményez, és fordítva, amennyiben a munkaidőkeretet meghaladóan rendel el munkavégzést a munkáltató, az nem biztos, hogy a munkaidő-beosztástól is eltérő lesz. Ezért a keresettel érvényesített és ki nem adott napi pihenőidőkre eső munkavégzések az Mt. 143. § (2) bekezdés a) pontjában megjelölt jogcímen eredményeznek bérpótlék fizetési kötelezettséget, így nem releváns az, hogy a perrel érintett időszakban más jogcímen, milyen időszakra és milyen mértékű bérpótlékot fizetett meg az alperes a felperesnek.

[27] Az alperes a felperes követeléséből kérte figyelmen kívül hagyni a várakozási időre eső azon időszakokat, amelyek teljes mértékben, vagy részben beleestek az utazási normaidővel növelt napi pihenőidőbe, mivel a várakozási idő nem minősül munkavégzésnek. Ezzel összefüggésben az elsőfokú bíróság megállapította, hogy az alperes a KSZ 33. § 1. és 2. pontjai szerinti várakozási idő körében érdemi nyilatkozatot arról nem tett, hogy az 5 óra egybefüggő várakozási időt a felperes milyen, erre alkalmas pihenőhelyiségben töltötte. Nyilatkozataiból arra sem volt következtetés levonható, hogy ez milyen időtartamban érintette a felperes napi pihenőidejét és az azt megelőző utazási időt, erre érdemi adattal a bérjegyzékek sem szolgáltak, mivel azok a várakozási idő heti mértékét egyben tüntették fel, így nem volt megállapítható meg, hogy az 5 óra várakozási idő egybefüggően vagy több esemény következtében merült fel. Erre tekintettel az elsőfokú bíróság a felperes követelését nem csökkentette.

[28] Mindezek alapján az elsőfokú bíróság a felperes követeléseinek jogalapját megalapozottnak találta a felperes számítási metodikáját a keresetösszegezésében elfogadta. Megállapította, hogy a felperest a perrel érintett teljes időszakra összesen 1 183 504 forint rendkívüli munkavégzés ellenértékéért járó pótlék illeti meg, melynek megfizetésre kötelezte az alperest. A pertárgy értékét 1 183 504 forintban határozta meg, és kötelezte a pereszes alperest a felperesnek járó perköltség és a feljegyzett illetéknek az állam javára történő megfizetésére.

[29] Az elsőfokú ítélettel szemben az alperes nyújtott be fellebbezést, melyben elsődlegesen annak megváltoztatását, a kereset teljes elutasítását és a felperes perköltségben történő marasztalását, másodlagosan annak hatályon kívül helyezését és az elsőfokon eljáró bíróság új eljárás lefolytatására utasítását kérte.

[30] A fellebbezés indokolásában utalt a magyar munkajog hagyományaira, melyben a jogalkotó a napi pihenőidőt két munkanap, illetve két munkavégzés között rendeli biztosítani. Az Mt. 2023. január 1. napjától hatályos módosítása a napi pihenőidő fogalmát, szabályozásának lényegét, illetve biztosításának feltételeit egyértelműsítette, amikor kimondta, hogy nem kell napi pihenőidőt beosztani, ha a munkáltató a munka befejezését közvetlenül követő napra munkaidőt nem oszt be, vagy rendkívüli munkaidőt nem rendel el.

[31] A napi pihenőidő magyar fogalmából következően annak kiadása a heti pihenőidőt megelőzően nem értelmezendő, a magyar szabályozás a teljes, 7 naponkénti pihenőidőt egy egységes, a munkajogi hagyományokhoz és rendszerhez igazodó tagállami heti pihenőidő fogalom alá vonta és nem bontotta meg azt Irányelv szerinti két különálló jogcímre. A magyar munkajogi szabályozás az Irányelvtől eltérő napi és heti pihenőidő fogalmakat használ, ugyanis a magyar heti pihenőidő fogalom oly módon került kialakításra, hogy annak tartalmában és mértékében már figyelembe vették az uniós 11 órás napi és 24 órás minimális heti pihenőidőt. A magyar heti pihenőidő kielégíti, sőt meghaladja az Irányelv által hétnaponta a heti pihenőidőre és a napi pihenőidőre elvártan előírt minimális védelmi szintet és ez a szabályozás kielégíti mind az Alaptörvényt, mind az Irányelv célját. A tagállami jognak érdemben és nem formálisan kell megfelelnie az uniós jognak. Mindig figyelemmel kell lenni az adott tagállami szabályozás céljaira, összefüggéseire, a fogalmak és jogintézmények összekapcsolódó rendszerére. Amennyiben nyilvánvaló, hogy a nemzeti szabályozás szerinti heti pihenőidő fogalma nem azonos az Irányelv szerinti és az EUB által értelmezett fogalommal, úgy az utóbbi a tagállami bíróság számára nem lehet irányadó.

[32] Az alperes fenntartotta, hogy az EUB átfogalmazta a magyar bíróság kérdését, válaszában helyesen és kizárólag az uniós jogintézményekre adott értelmezést. Éppen ezért az értelmezés csak kizárólag tartalmilag, az előírás célját szem előtt tartva vonatkoztatható a magyar fogalom értelmezésére. A tagállami jog és az uniós jog eltérésének feloldása nem az EUB feladata, a tagállami jog uniós joggal összhangban történő értelmezése a tagállami bíróság feladata.

[33] Kiemelte, hogy a magyar munkajogi szabályozásban a heti pihenőidő mértéke jóval kedvezőbb a 7 naponta biztosítandó uniós 35 órás minimum szabálynál. A napi pihenőidő csak két munkavégzés között értelmezhető. A felperes a keresetében azonban az uniós és a hazai munkajogi szabályok olyan keverékének alkalmazását kérte, hogy a magyar munkajogi szabályozás szerinti heti pihenőidő változatlan kiadása mellett, azzal együtt egy uniós napi pihenőidő kiadását is kérte, ez azonban a jogbiztonság elvét súlyosan sértené, a két autonóm jogrendszer elemei önkényesen nem válogathatók össze. Ez a contra legem értelmezés tilalmába ütközne, amely az Alaptörvény 28. cikkéből is következően tilos.

[34] Az AB határozatból sem következik több vagy más, minthogy a napi és heti pihenőidő önálló jogcímen illeti meg a munkavállalókat, mivel azok rendeltetése eltérő, a napi és a heti pihenőidő tekintetében a jogosultság feltételei és annak mértéke tekintetében az Mt., illetőleg esetlegesen speciális előírások együttes tartalma az irányadó. Az Alkotmánybíróság a Kúria érintett határozatát arra tekintettel semmisítette meg, hogy alkotmányellenes volt a Kúria azon indokolása, hogy a napi és heti pihenőidő egyidőben történő kiadásának nincs akadálya. Erre azonban sem az Mt., sem a KSZ nem ad lehetőséget és ilyen gyakorlata az alperesnek nincs. Az AB határozat nem tartalmazott olyan rendelkezést, hogy a napi pihenőidőt és a heti pihenőidőt egymást közvetlenül követően kell kiadni.

[35] A fellebbezési érvelésében az alperesnek továbbra is az volt az álláspontja, hogy a magyar heti pihenőidő előtt önálló jogcímen a magyar napi pihenőidőt nem lehet kiadni, mivel ebben az esetben hiányzik a magyar napi pihenőidőre való jogosultság egyik törvényi feltétele (a következő munkanapi munkakezdés).

[36] Kifogásolta mindezek alapján, hogy az elsőfokú bíróság indokolása nem terjed ki arra, hogy mire alapítja azon megállapítását, hogy a magyar jogalkotó a napi pihenőidő és a szabadság szabályozásánál az Irányelv 3. cikke szerinti minimum követelményt vette át, azonban a heti pihenőidő vonatkozásában a munkavállalók számára kedvezőbb szabályozásként az Irányelv 24 órás minimum követelményéhez képest 48 órát biztosít.

[37] Az elsőfokú bíróság figyelmen kívül hagyta, hogy a tagállami magyar szabályozásban használt releváns fogalmak tartalma nem azonos az uniós szabályozás fogalomrendszerével és a fogalmak közé egyenlőségelet tett. Utalt arra, hogy az EUB szerint is az uniós jog sajátos terminológiát használ.

[38] Nem vitatta az alperes, hogy az EUB ítélete szerint a heti pihenőidő 24 órát meghaladó biztosítása nem mentesíti a munkáltatót a napi pihenőidő kiadásának kötelezettsége alól. A Kúria és az elsőfokú bíróság azonban ahelyett, hogy az uniós fogalmak magyar nyelvű megfelelői pontos tartalmának feltárásával értelmezte volna az irányadó magyar jogszabályokat, kimondták, hogy követni kell az EUB ítéletét, mely semmilyen további mozgásteret a magyar bíróságok számára nem biztosít. Ezzel kizárták a nemzeti jog uniós, alkotmányos és általános jogértelmezési elveinek alkalmazását. Az elsőfokú bíróság a magyar jogi fogalmakat azonosította az Irányelvi fogalmakkal, döntését kizárólag az EUB ítéletében foglalt értelmezésre alapította, mely eljárás az Alaptörvény szuverenitásvédelmi rendelkezései alapján a törvényes bíróhoz való jog sérelmét eredményezte.

[39] Az alperes nem értett egyet az elsőfokú ítélet azon megállapításával, mely szerint a jogvita eldöntése során az EUB ítéletét irányadónak kell tekinteni, azaz a napi pihenőidő kiadása a munkavégzést követően abban az esetben is külön jogcímen kötelező, ha azt nem munkavégzés követi. Ezzel ugyanis az elsőfokú bíróság azt is rögzítette, hogy az EUB ítélete felülírja a magyar jogszabályokat, illetve az AB határozatot és lényegében új jogot alkotott, megsértve a contra legem jogalkalmazás és bírói jogalkotás tilalmát, melyek a tisztességes bírósági eljárás garanciális elemei. Az elsőfokú bíróság visszamenőlegesen módosította a napi pihenőidő kiadására vonatkozó Mt. szabályok értelmezését, azok alkalmazásának jogszerűségét, ezáltal a foglalkoztatásokat visszaható hatállyal jogellenessé téve, amely a jogállamiság, valamint a jogbiztonság elvének súlyos sérelmét valósítja meg.

[40] A magyar jog értelmezése a magyar bíróságok kizárólagos joga és kötelezettsége, melynek korlátait az általános jogelvek alkotják, különösen a jogbiztonság elve. Az alperes hivatkozott az Mt. preambulumára, annak részletes indokolására, illetve az Mt. 5. § (1) bekezdésében írt rendelkezésekre, az ahhoz kapcsolódó kommentárirodalomra,

melyből szerinte az következik, hogy a munkajogi szabályokat nem izoláltan, önmagukban, hanem az irányadó jogrendszer egészéhez viszonyítva kell értelmezni Magyarország az Európai Unió jogrendjével összhangban. Az Mt. 104. § (1) bekezdése és az Mt. 87. § (1) bekezdésének nyelvtani értelmezéséből megállapítható, hogy a „következő munkanapi munkakezdés” alatt a következő naptári napon vagy a következő megszakítás nélküli 24 órás egység által meghatározott munkanapon történő munkavégzést kell érteni.

[41] Az AB határozat szerint is a napi pihenőidő a két munkavégzés közötti regenerálódását biztosítja a munkavállalónak. Lényeges azonban, hogy az AB határozat olyan megállapítást nem tartalmazott, hogy a heti pihenőidőt megelőzően napi pihenőidőt is kellene a munkáltatónak biztosítania. A nyelvtani értelmezést erősíti tehát a napi pihenőidő céljával és rendeltetésével összefüggő értelmezés is, továbbá a napi és heti pihenőidő szabályozásának történeti értelmezése. Az Mt. 104. § új (5) bekezdésének beiktatásakor nyilvánvalóvá is tette a jogalkotó, hogy a napi pihenőidő rendeltetése az, hogy a munkavállaló számára két egymást követő munkanapon történő munkavégzés között megfelelő idő álljon rendelkezésre a regenerálódás, pihenés érdekében.

[42] Ezzel egyező volt eddig a bírói jogértelmezés is, amely az Mfv.X.10.257/2019/7. számú ítéletében is megjelent, amikor kimondta a Kúria, hogy a heti pihenőidő a beosztás szerinti munkaidő befejezésétől a következő beosztás szerinti munkaidő kezdetéig tart. Nem kell tehát a heti pihenőidő előtt napi pihenőidőt biztosítani, mivel a heti pihenőidő a beosztás szerinti munkaidő befejezésekor nyomban megkezdődik. Ettől a közzétett kúriai határozattól az elsőfokú bíróság döntése eltért, azonban ennek semmilyen indokát nem adta. Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdéséből levezetett indokolási kötelezettség alkotmányos követelménye a bíróság döntési szabadságának abszolút korlátját jelenti, azaz a döntésének indokairól az eljárási törvényeknek megfelelően szükséges számot adnia. Az indokolási kötelezettség alkotmányjogi értelemben vett sérelme az eljárási szabály alaptörvény-ellenes alkalmazását jelenti. A Pp. 346. § (4) és (5) bekezdéséből következően a bíróságnak a felek észrevételeit kellő alapossggal kell megvizsgálnia és határozatában ennek értékeléséről kell számot adnia.

[43] Az elsőfokú bíróságnak az az értelmezése, mely szerint a jogalkotó az Irányelv 24 órás minimumkövetelményéhez képest 48 órát biztosít heti pihenőidőként a tételes magyar jogi rendelkezésekből nem vezethető le, az EUB ítéletére pedig nem alapozható ilyen álláspont. A napi pihenőidő funkciója az, hogy a dolgozó fel tudjon töltődni és fel tudjon készülni a következő munkanapra, tehát két egymást követő munkanapi munkavégzés közötti pihenőidőként került meghatározásra. Az arra való jogosultságnak két feltétele van, egyrészt a napi munkavégzési kötelezettség teljesítése, másrészt a következő munkanapra vonatkozó munkavégzési kötelezettség fennállása és ha bármelyik törvényi feltétel hiányzik, nem áll fenn a munkavállaló jogosultsága a napi pihenőidőre. Az uniós jog értelmezése nem mentesíti a tagállami bíróságot az alól, hogy a nemzeti jogot értelmezze, hogy az tartalmilag megfelel-e az uniós jogi fogalmaknak, összességében biztosítja-e az Irányelv célját, minimumfeltételeit.

[44] Az EUB ítélete csak és kizárólag az uniós jog értelmezése körében adott és adhatott egyértelmű választ, ebből következően mind a „nemzetközi joggal”, mind a magyar joggal ellentétes az elsőfokú ítélet azon álláspontja, mely szerint az ügyben eljáró magyar bíróságoknak követniük kell az EUB-nak az alperes ügyében hozott ítéletét. Igaz, hogy az EUB ítélete „nem utalta vissza a napi és a heti pihenőidő meghatározását” a nemzetközi bíróságok hatáskörébe, de ezt nem is kellett megtennie. Az egyértelmű hatásköri szabályok alapján ugyanis a tagállami napi és heti pihenőidő fogalmának a meghatározása a tagállam, annak értelmezése pedig kizárólag a tagállami bíróság feladata.

[45] Az alperes szerint nem fejtette ki az elsőfokú bíróság, hogy annak miért nem tulajdonított jelentőséget, hogy a magyar szabályozás a napi pihenőidőt csak két egymást közvetlenül követő munkavégzés között értelmezi a törvényi fogalom szerint. A magyar szabályozás alapján a munkavállaló minden munkavégzés után részesül olyan rendeltetésű és mértékű pihenőidőben, amit az uniós jog napi pihenőidő jogcímén előír. Az egységes és osztatlan magyar heti pihenőidő fogalom garancia arra, hogy azon belül az uniós napi pihenőidő minden esetben biztosításra kerül a munkavállaló számára.

[46] Az alperes fellebbezési érvelése szerint a Kúria és így az elsőfokú bíróság az EUB ítéletét kvázi omnipotens jogforrási erővel ruházta fel, mely felülírja a tételes magyar jogot, módosítja a pihenőidők fogalmát és rendszerét, átírja a magyar jogalkotó akaratát, így végső soron a tagállami bíróságok helyett az EUB érdemben eldöntötte a hazai bíróságok előtt folyamatban lévő pereket, ami sem a nemzetközi, sem az uniós, sem a magyar jogból nem vezethető le és ellentétes az Alaptörvény E) cikk (2)-(4) bekezdésével és a XXVIII. cikk (1) bekezdésével.

[47] Az alperes álláspontja szerint az elsőfokú bíróság ítélete helytelenül értelmezte és alkalmazta az Alaptörvény XVII. cikk (4) bekezdését és 28. cikkét, az Mt. 104. §-át és 106. §-át, a rendelkezésre álló bizonyítékokból nyilvánvalóan helytelen jogi következtetést vont le, ennél fogva okszerűtlen is, így nem felel meg a Pp. 279. § (1) bekezdésének sem, vagyis jogszabálysértő.

[48] Az alperes fenntartotta azon érvelését, hogy a Kúria végzéseit követően a felperes annyiban is megváltoztatta a keresetét, hogy igényt érvényesített olyan munkavégzések esetében is, amikor a beosztása szerint rendes munkaidőben szabadságot megelőzően végzett munkát, azonban az eredeti keresetben nem kifogásolta azt, hogy az alperes a perbeli időszakban a szabadságok előtt mellőzte a napi pihenőidő kiadását. A kereset ezirányú megváltoztatását azonban nem indokolhatja sem az EUB ítélete, sem a Kúria döntése. A szabadságot közvetlenül megelőzően kiadandó napi pihenőidők nem képezték a jogvita tárgyát a Kúria előtti eljárásokban. Arra hivatkozott, hogy az Mt. 286. § (1) és (4) bekezdéseiben megfogalmazott elévülési szabályok miatt ilyen jogcímen igény csak a keresetváltoztatás előterjesztését megelőző 3 év tekintetében érvényesíthető, vagyis az azt megelőző időszakra a keresetváltoztatással érintett követelés elévült.

[49] A felperes az eredeti keresetében a szabadság előtt ki nem adott napi pihenőidő miatti rendkívüli munkára nem hivatkozott, tényállítást ebben a körben nem tett, ilyen jogcímet nem jelölt meg, ilyen igény jogalapját, jogi érvelésének levezetését nem terjesztette elő, ezzel összefüggően igényt sem érvényesített. A kereset „elengedhetetlen hármasa együttes feltétele” (tényállítást–jogalap, jogcím–érvényesített jog, követelés) közül egyik sem került megjelölésre 2025 évet megelőzően. Ezt nem helyettesíti az sem, hogy bizonyos időszakokra más tényállítást és jogcím alapján volt a felperesnek korábban is igénye. A szabadság előtt ki nem adott napi pihenőidő miatti rendkívüli munka miatti pótlék megfizetése iránti keresetet a felperes először 2025-ben terjesztett elő, ezért ezen igénye elévült.

[50] A felperes a módosított keresetében az Mt. 143. §-ra és a KSZ 10. mellékletének 11. §-ára figyelemmel rendkívüli munkavégzésért járó bérpótlék címén terjesztette elő követelését, tehát a rendes munkaidőként beosztott és akként is teljesített munkavégzés egy részét napi pihenőidővé, illetve utazási normaidővé minősítette át, illetve rendes, beosztás szerinti munkaidőt rendkívüli munkaidővé minősített át. Az Mt. 96. § (1) bekezdése alapján azonban a munkaidő-beosztás szabályait a munkáltató állapítja meg és azt az Mt. 97. § (5) bekezdése szerint ő módosíthatja. A heti pihenőnap és a heti pihenőidő beosztásának joga része a munkaidő-beosztás jogának, annak tárgyában a munkavállaló rendelkezést nem tehet, és munkavállalói kérelemre történő bírói megállapítással a munkaidő-beosztás tényezőit, elemeit szintén nem lehet átminősíteni. A napi pihenőidő biztosítása elmulasztásának azonban, ha megszegte is azt az alperes, van következménye, amely nem a rendkívüli munkavégzés pótlékára vonatkozó fizetési kötelezettség. Abban az esetben, ha nem áll rendelkezésre a törvény szerinti napi pihenőidő minimális tartalma, a munkavállaló csak a törvény által megszabott napi pihenőidő elteltével állítható munkába (MK 17. számú állásfoglalás). A felperes azonban sohasem került munkába állításra a korábbi munkavégzést követő 12 óra (+ utazási normaidő) leteltét megelőzően.

[51] A napi pihenőidőhiány tekintetében a felperes által hivatkozott jogszabályi, kollektív munkajogi rendelkezések pótlékfizetési kötelezettséget nem írnak elő. A felperes a perbeli esetekben csak a beosztás (tényvezénylet) szerinti időben végzett munkát, amikor egyébként rendelkezésre állási és munkavégzési kötelezettsége volt. Az alperes szerint a jogalkotó a rendkívüliség szempontjából nem a munkavégzést, hanem a munkaidő elrendelését tekinti elsődlegesnek, azonban a perbeli esetben sem többletmunka, sem a beosztástól eltérő időben végzett munka nem merült fel. A rendkívüli munka díjazásánál díjazni kell magát a munkavégzést, másrészt annak rendkívüli jellegét. A felperes azonban nem rendkívüli helyzetre kérte a pótlék megállapítását, hanem a vele kellő időben közölt munkaidő-beosztás szerinti munkaidőben történő munkavégzésre tekintettel tartott arra igényt, a munkaidő-beosztásnak az általa több évvel később indítványozott ártérítékelésével. Nem áll fenn tehát az a váratlanság, amelynek pótlékkal való kompenzálása a rendelkezés fő célja az Mt. 107. § a) pontja szerinti esetben. A vele közölt munkaidő-beosztás átminősítésére nincs lehetőség, erre vonatkozóan tény- és jogállítást a felperes nem tett. Az alperes álláspontja szerint, ha esetlegesen az lenne megállapítható, hogy a felperes munkaidő-beosztása nem volt teljes mértékben jogszerű, az kizárólag a munkaidő-beosztás jogellenességének megállapítását vonhatná maga után, azonban annak szankcionálására nem a rendkívüli munkavégzés pótléka szolgál. A Kúria Mfv.II.10.185/2014/6. számú ítélete értelmében rendes munkaidőben rendkívüli munkavégzés teljesítése kizárt. Az ellenkező

értelmezés ugyanis ugyanazon munkaidő kétszeres számítását eredményezné, márpedig a perbeli esetben a felperes rendes, beosztás szerinti munkaidőben végzett munkát.

[52] Az alperes szerint a Kúria Mfv.X.10.257/2019/7. számú ítéletéből és a BH2022.6.161. számon megjelent döntésből az is következik, hogy egy időtartam heti pihenőidőkénti minősítéséhez, annak egybefüggőségét (megszakítás nélküliségét) és minimálisan 40 órás időtartamát kell értékelni, az ekként való kijelölését nem. A számítások során tehát nem csupán a kijelölt heti pihenőidő, illetve annak kezdete vehető figyelembe, hanem az ahhoz tartozó munkavégzéssel, távolléttel vagy bármilyen más jogcímmel meg nem szakított teljes munkamenetes időszak a két munkavégzés között.

[53] A Kúriának az értelmezése az alperes megítélése szerint oda vezet, hogy a napi pihenőidő biztosításának csak egyetlen funkciója lehet, hogy a munkavállaló kipihenten kezdje meg a heti pihenőidőt. Ilyen rendeltetése azonban a napi pihenőidőnek sem az AB határozat, sem az EUB ítélete, sem az Mt. szerint nincs. Az EUB ítélet alapján minden munkavállalónak közvetlenül a munkaidőt követően kell napi pihenőidőben részesülnie és a heti pihenőidő csak akkor kezdődhet el, amikor a munkavállaló már részesült napi pihenőidőben, mindez pedig lehetővé teszi az uniós jog olyan értelmezését is, hogy amennyiben az egybefüggő heti pihenőidő, már eleve meghaladja a 35 órát, abban az esetben az Irányelv szerinti napi pihenőidő az ilyen időtartamú heti pihenőidőtől elkülönített időben is kiadható. Ehhez képest a Kúria értelmezése szerint a napi pihenőidőt közvetlenül a heti pihenőidőt megelőzően kell biztosítani, vagyis akár 60 óra egybefüggő lakóhelyi pihenőidő kiadását írta elő. A Kúria a végzéseiben az EUB ítéletének egyes megállapításai tekintetében érvényesíti annak saját maga által hivatkozott kötelező erejét, egyéb megállapításai tekintetében azonban kifejezetten mellőzi azokat és az elsőfokú bíróság ítélete sem ad választ arra, hogy mi a jogi alapja a heti pihenőidő kezdő időpontjától visszafelé a napi pihenőidő előírásának, és ez miért nem a munkavégzés befejezéséhez kapcsolódik közvetlenül.

[54] A tényvezénylés, az időkimutatási lista és a bérjegyzék együttes adatai alapján egyértelműen megállapítható, hogy a rendes/rendkívüli/rendes munkavégzések között a lakóhelyi napi pihenőidőt az alperes ténylegesen biztosította, a rendkívüli munkavégzés időtartamára a heti pihenőidőben végzett munka ellenértékét (munkabér + emelt összegű pótlék) megfizette, így amennyiben az eredeti beosztás szabálytalansága is lenne megállapítható, a rendkívüli munkavégzés elrendelése a korábbi beosztást jogszerűen módosította, a ténylegesen biztosított napi pihenőidőkön felül további napi pihenőidő beosztására, biztosítására szükség nem volt.

[55] Fenntartotta azon álláspontját, hogy a felperesnek az adott hónapra vonatkozó, rendkívüli munkavégzés után járó pótlék iránti igénye csak a munkaidőkereten felül végzett és pótlékkal korábban már díjazott munkavégzést meghaladó mértékben vehető figyelembe, ellenkező esetben a munkaidőkereten felül végzett munkamennyiségért kétszeresen fizetne pótlékot. Amennyiben pedig a kijelölt heti pihenőidő előtt, a felperes által kalkulált napi pihenőidőben rendkívüli munkavégzés már történt, úgy kizárt ugyanazon időszakra ismételt pótlék megállapítása. Helytelenül járt el – az alperes szerint – az elsőfokú bíróság akkor is,

amikor nem vonta le a KSZ 33. §-a értelmében munkaidőnek nem minősülő várakozási idő kért és tételesen, világosan megjelölt tartamát annak ellenére, hogy a bérjegyzékekből egyértelműen megállapítható és ellenőrizhető, hogy az érintett napok vonatkozásában várakozási időre került sor.

[56] A fellebbezésében hivatkozott a Gyulai Törvényszék 7.M.70.134/2024/44/I. számú ítéletére, mely a jelen üggyel megegyező tárgyú perben jogalapjában elutasította az elmaradt bérpótlék és kamatai megfizetése iránt benyújtott keresetet, felhívva a 2025. évi LV. törvényt, amely módosította – többek között – a Vtv.-t., és a módosító törvény preambuluma, illetve annak 38. §-ához fűzött indokolásra is utalt, mely utóbbit az alperes szerint a másodfokú bíróság sem hagyhat figyelmen kívül.

[57] A másodlagos fellebbezési kérelem szerint abban az esetben, ha az ítéltábla az elsőfokú ítéleti döntéssel egyetért, azonban az összecszerűséget érintő alperesi védekezésnek (szabadsággal kapcsolatos igények elévülése, megváltott pihenőidő kérdése) helyt ad, úgy – mivel az összecszerűség körében újabb bizonyítási eljárás lefolytatása szükséges – az ítélet hatályon kívül helyezésének van helye.

[58] A felperes fellebbezési ellenkérelmében kérte az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását. A Kúria fellebbezésben hivatkozott Mfv.II.10.025/2024/6. számú határozatán túl azonos tényállás mellett, a per tárgyát képező jogkérdésben számos precedensképes határozatot hozott (Mfv.IV.10.074/2024/4., Mfv.II.10.067/2024/4., Mfv.II.10.064/2024/6., Mfv.IV.10.053/2024/4., Mfv.V.10.051/2024/5., Mfv.V.10.048/2024/5., Mfv.V.10.046/2024/5. és Mfv.IV.10.044/2024/6. számú végzések), melyekben valamennyi kúriai tanács következetesen azonos jogi álláspontot képviselt és kimondták, hogy az Mt. 104-106. §-ai alapján a munkavállalót akkor is megilleti a napi pihenőidő, ha a munka befejezését közvetlenül követő naptári napon nem végez munkát, hanem heti pihenőidejét tölti. Amennyiben a munkáltató a heti pihenőidő előtt a napi pihenőidő beosztását elmulasztotta, akkor a munkavállalónak rendkívüli munkaideje keletkezik, amelyre pótlék illeti meg, amely pótlék a munkavállalókat a heti pihenőidő kezdetétől visszafele számított, a napi pihenőidőnek megfelelő időszámba eső munkaidőre jár. A fellebbezés gyakorlatilag a Kúria precedensképes határozataiban kifejtett következetes, a joggyakorlat alakítását, meghatározását közvetlenül célzó jogi álláspontot támadja.

[59] Már az AB határozatban kifejtettekben is kitűnik, hogy az Mt. 104. §-a szerinti napi pihenőidő, valamint a 105. §-a szerinti heti pihenőnap (és a 106. § szerinti heti pihenőidő) önálló jogcímen, egymástól elkülönülten illeti meg a munkavállalókat. Az EUB ítélete – mely nyilvánvalóan az Irányelvet volt hivatott értelmezni – nagyon tiszta, határozott jogi álláspontot tükröz. Az az Irányelv értelmezését végzi el csupán (a magyar jogot direkt módon nem érinti, nem is érintheti), ezáltal ugyanakkor segíti annak a nemzeti jognak, jogszabályi rendelkezésnek az értelmezését is, amely célja az Irányelv implementálása. A Kúriát és az alsóbb szintű magyar bíróságokat az EUB döntése köti, ideértve annak indokolását is.

[60] Amennyiben helytálló lenne az alperes azon álláspontja, miszerint a magyar munkajogi szabályozásban a napi pihenőidő beleolvad a heti pihenőidőbe, az szükségszerűen arra a következtetésre vezetne, hogy a magyar munkajogi szabályozás ellentétes az Irányelvvel. Az elsőfokú bíróság a jogszabályok helyes értelmezésével és az irányadó bírói gyakorlatnak is hiánytalanul megfelelően jutott arra a következtetésre, hogy az Mt. 104-106. §-ai alapján a munkavállalókat a heti pihenőidőt megelőzően (tehát akkor is, ha a napi munkavégzés befejezését követő naptári napon nem végez munkát) is megilleti a napi pihenőidő.

[61] A fellebbezési érveléssel szemben a jelen jogvita szempontjából semmilyen jelentősége nincs a 2023. január 1-től hatályos Mt. 104. § (5) bekezdésének. Az Alaptörvénynek és az Irányelvnek kizárólag a Kúria fentebb hivatkozott határozataiban kifejtett álláspont felel meg, amitől való eltérésnek nincs tartható indoka. Ugyanígy nem vehető figyelembe a Vtv.-t módosító 2025. évi LV. törvény indokolása, hiszen az Mt. napi és heti pihenőidőre vonatkozó rendelkezései visszamenőleg nem módosíthatók, és csak az a jogalkotói szándék lehet irányadó, amit az eredeti törvényi indokolás tartalmazott.

[62] A felperes utalt arra, hogy a keresetváltoztatása előtt és után ugyanazon szabadságos napokat érintően érvényesített igényt, e tekintetben a keresetét nem változtatta meg, csupán az igényösszességét határozta meg másként, a Kúria iránymutatása szerint. A kereset jogalapját tehát nem változtatta meg, ezért az alperes elévülési kifogása nem alapos.

[63] Kiemelte azt is a felperes, hogy a fellebbezésben foglaltaktól eltérően nem módosított önkényesen az alperes által készített munkaidő-beosztáson, ilyet az elsőfokú bíróság sem tett, sőt kifejezetten ahhoz ragaszkodva, azt jogszerűvé téve határozta meg azt a rendkívüli munkaidőt, ami a napi pihenőidő elmaradásával kapcsolatosan merült fel. Az igaz, hogy a munkaidő-beosztás joga a munkáltatót illeti meg, azonban nem korlátlanul. A jogellenes munkaidő-beosztás jogkövetkezményeit pedig mindig a jogszerűhöz képest kell levonni, így, ha a jogszabályba ütköző beosztáshoz képest a jogszerű rendkívüli munkaidőt eredményez, annak pótlékára a munkavállaló jogosultságot szerez. A munkaidő rendkívüliségének minősítését a jogszerű munkaidő-beosztáshoz képest kell elvégezni, hiszen a jogalkotó nem jogellenes munkáltatói intézkedésekhez mérten kívánta meghatározni a munka díjazását. Viszonyítási pontként nem az elrendelést, hanem a jogszerű beosztást kell tehát alapul venni. Az alperesi hivatkozással szemben nem rendes, beosztás szerinti munkaidőre érvényesít követelést a perben, hanem olyan időszakokra, amikor törvényesen a napi pihenőidőket kellett volna töltenie, s amely időszakokra az alperesnek tilos lett volna munkaidőt beosztania.

[64] Az alperes jogi érvelése téves és azt alappal nem osztotta az elsőfokú bíróság abban a kérdésben, hogy kizárt a napi pihenőidőben a rendkívüli munkaidő felmerülése akkor, ha a heti pihenőidőben rendkívüli munkavégzést rendelt el a munkáltató. A heti pihenőidőben elrendelt rendkívüli munkaidő és a napi pihenőidő törvényes helyére elrendelt (szintén

rendkívüli munkaidőben történt) munkavégzés díjazása közt ugyanis nincs kapcsolat. A heti pihenőidőben való munkavégzés jogkövetkezményei egyfelől az alpbérre és a kompenzációs pihenőidőre vagy pótlékra való jogosultság, másrészt pedig az, hogy ezen munkavégzés után is biztosítani kell a 11 óra pihenőidőt a munkavállaló következő munkavégzésének a megkezdéséig. Ugyanakkor az, hogy a munkáltató munkavégzést rendel el a heti pihenőnapon/pihenőidőben, nem eredményezi azt, hogy a már beosztott heti pihenőidő elveszítene ezen jogi jellegét, mint ahogy az előtte beosztott vagy beosztandó napi pihenőidő minősítése sem változik. Nem érinti a napi pihenőidőben elrendelt munkavégzés díjazását, ha az azt követő heti pihenőidőben a munkavállalót a munkáltató munkavégzésre osztotta be.

[65] Nem valós, hogy az elsőfokú bíróság nem vizsgálta, miszerint a rendkívüli munkavégzésért járó pótlék iránti igényt érvényesített-e olyan időszakra, amelyre az alperes már fizetett ilyen pótlékot, mert saját munkaidő-beosztásához képest is rendkívüli munkaidőt osztott be az érintett időszakba. Az elsőfokú bíróság az ítéletét az összszerszerűség tekintetében a peres felek egyező előadása alapján hozta meg, ezért gyakorlatilag nem maradt nyitott kérdés a perfelvétel lezárását követően, kettős igényérvényesítése a perben pedig nem is volt. Az alperes fellebbezése sablon-szerű, nincs tekintettel a konkrét per egyediségére.

[66] Téves az alperes azon hivatkozása is, hogy a heti pihenőidő elé általa beosztani elmulasztott napi pihenőidő tartamára eső munkaidőt átminősítette volna rendkívüli munkaidőnek. Az igényérvényesítése egyáltalán nem befolyásolta, nem módosította azt a körülményt, hogy az érintett munkaidőkeretekben (naptári hónapokban) meddig tartott (mikor merült ki) a keretbe tartozó munkaidő, és mikortól kezdődtek a kereten felüli, rendkívüli munkaidőnek minősülő munkaórák. A fellebbezési érvelése alapján, a munkaidőkereten felüli munkaórák pótlékaként már elszámolt és kifizetett összegek levonásával az alperes gyakorlatilag nem tesz mást, mint visszaköveteli a szerinte jogalap nélkül kifizetett pótlékot, ami az Mt. 164. §-ában rögzített időkorlátba ütközik.

[67] Az alperes által levonni kért időszakok közül nem teljesültek a várakozási idővel kapcsolatosan a KSZ 33. §-ában rögzített feltételek, vagyis egyfelől a várakozási idő egybefüggő tartama az 5 órát nem érte el, másfelől nem állt rendelkezésre megfelelő hely a pihenésre. A bérjegyzékek nem tartalmaznak erre vonatkozó megfelelő adatot. A törvényszék megalapozottan jutott arra a következtetésre, hogy az alperes nem tett olyan tényelőadást, amely mentén a várakozási idővel kapcsolatos védekezése jogi szempontból megalapozott lehetett volna, hiszen nem állította, hogy a felmerült várakozási idő mindenben megfelelt volna a KSZ 33. §-ában előírtaknak.

[68] A Gyulai Törvényszék fellebbezésben hivatkozott ítéletének felülbírálata nem képezi a jelen per tárgyát, az amúgy is egy olyan nem jogerős, elsőfokú ítélet, amely „tartható indok nélkül tért el” a Kúria precedensképes határozataiban foglaltaktól.

[69] Az alperes másodlagos fellebbezési kérelmével összefüggésben rámutatott a felperes arra, hogy már a perfelvétel során hiánytalanul tisztázta az összecszerűség körében felmerült kérdéseket. Bizonyítási indítvány előterjesztésére az alperes részéről nem került sor sem az elsőfokú eljárás során, sem a fellebbezésben, amihez képest nem érthető, hogy milyen további bizonyítás szükségességét állítja az alperes, amely a másodfokú eljárás során nem fogantatható, és amely az elsőfokú eljárás megismétlését igényli.

[70] Az ítéltábla a fellebbezést alaptalannak találta, amelynek elbírálása során a felülbírálati jogkörét a fellebbezés és a fellebbezési ellenkérelem keretei között gyakorolta [Pp. 370. § (1) bekezdés], tekintettel arra, hogy az elsőfokú bíróság ítéletének kötelező hatályon kívül helyezésére okot nem talált és eltérő anyagi pervezetés sem volt indokolt [Pp. 370. § (2)-(4) bekezdés].

[71] Az elsőfokú bíróság a másodfokú felülbírálat szempontjából releváns tényállást helyesen állapította meg, az irányadó jogszabályok helytálló értelmezésével érdemben is helyes döntést hozott, figyelemmel volt az EUB ítéletére és a Kúria releváns döntéseire is. Az alapvetően jogkérdésekben meghozott ítéletét a Pp. 346. § (5) bekezdésének megsértése nélkül az elsőfokú bíróság megindokolta, azzal az ítéltábla maradéktalanul egyetértett és kizárólag a fellebbezésben foglaltak miatt tér ki a következőkre.

[72] Az elsődleges fellebbezési kérelmében az alperes kizárólag a kereset jogalapját vitatta és kérte a kereset elutasítását, az összecszerűség vonatkozásában elfogadta az elsőfokú bíróság számítását és ebből következően a marasztalás meghatározott összegét.

[73] A jogalap körében az alperes fellebbezési érvelésével (és a teljes eljárásban következetesen előadott nyilatkozataival) ellentétben nem a magyar munkajog „hagyományainak” volt jelentősége, hanem a munkaidő és a pihenőidők (napi és heti) magyar és uniós jogi szabályozásának.

[74] Az elsőfokú bíróság helyesen rögzítette, hogy az Irányelv napi és heti pihenőidőre vonatkozó rendelkezéseit a magyar jogalkotó az Mt. 104. § és 106. §-aival implementálta, ezért ezen szabályok a Charta 51. cikk (1) bekezdés értelmében az uniós jog végrehajtásának minősülnek. A perben tehát mind az elsőfokú, mind a másodfokú bíróságnak részben uniós jogot kellett alkalmaznia, „az uniós jog alkalmazási körében” kellett eljárnia. Tekintettel arra, hogy az Mt. pihenőidőkre vonatkozó rendelkezései az uniós jog alkalmazási körébe tartoznak, az Irányelvet hajtják végre, ezért a Charta által biztosított alapvető jogokat tiszteletben kell tartani, az uniós jog alkalmazhatósága magában foglalja a Charta által biztosított alapvető jogok alkalmazhatóságát {lásd ebben az értelemben C-617/10. számú Åkerberg Fransson ítélet [21] pont}. Kiemeli azt az ítéltábla, hogy a valamennyi munkavállalót megillető, a napi, valamint heti pihenőidőhöz való jog nemcsak az uniós szociális jog különlegesen fontos szabálya, hanem azt kifejezetten rögzíti a Charta 31. cikkének (2) bekezdése is, amely az Európai Unióról szóló szerződés 6. cikk (1) bekezdése

értelmében a Szerződésekkel megegyező jogi kötőerővel rendelkezik. Az Irányelvet, különösen annak 3. és 5. cikkét, amelyek ezen alapvető jogot pontosítják, e jog fényében kell értelmezni, és e rendelkezések nem értelmezhetők megszorítóan a munkavállalót az Irányelv alapján megillető jogok kárára {lásd ebben az értelemben C-55/18. számú CCOO ügyben 2019. május 14-én hozott ítélet [31]-[32] és [42]-[44] pontok, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat}.

[75] Az elsőfokú bíróság helytállóan mutatott rá arra is, hogy Irányelv 3. és 5. cikke rendelkezéseinek megfelelően a tagállamok kötelesek meghozni a szükséges intézkedéseket annak biztosítására, hogy minden munkavállalót 24 órás időtartamonként 11 összefüggő órából álló minimális napi pihenőidő, illetve hétnaponként legkevesebb 24 órás, megszakítás nélküli pihenőidő illessen meg. A tagállamok mérlegelési mozgástérrel rendelkeznek, ugyanakkor garantálniuk kell, hogy a munkavállalók ténylegesen részesüljenek a napi és heti minimális pihenőidőben. A tagállamok által az Irányelv előírásai végrehajtásának biztosítása érdekében meghatározott részletes szabályok semmiképpen nem lehetnek olyanok, amelyek megfoszthatják lényegüktől a Charta 31. cikkének (2) bekezdésében kimondott jogokat, valamint az Irányelv 3. és 5. cikke által biztosított jogokat {lásd ebben az értelemben C-531/23. számú ügy HJ és US, MU, [33] és [35] pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat}.

[76] Az elsőfokú bíróság helyesen ítélte azt meg, hogy az Mt. – az irányelvi minimumtól eltérően – a heti pihenőidő vonatkozásában egy kedvezőbb hazai szabályozást rögzít. Ez a kedvezőbb szabályozás azonban az EUB ítélete értelmében és a Kúria elsőfokú bíróság által is hivatkozott végzései alapján (Mfv.II.10.025/2024/6., az Mfv.IV.10.044/2024/6. és az Mfv.II.10.055/2024/6. számú végzések) nem vezethet ahhoz, hogy a két pihenőidő (napi, heti) egymást átfedve, vagy a napi pihenőidő a heti pihenőidőbe beolvadva kerüljön kiadásra. Az Irányelv átültetését követően a nemzeti bíróságoknak az átültetett nemzeti jogszabályt kell alkalmazniuk, amelynek értelmezése során figyelemmel kell lenniük az Irányelv célkitűzéseire, rendelkezéseire {lásd ebben az értelemben C-106/89. számú ügy Marleasing SA és La Comercial Internacional de Alimentacion SA. [8] pont}. Erre tekintettel az Mt. 104. §-ának és az Mt. 106. §-ának értelmezése, ezzel a jogvita eldöntése során a törvényszék helyesen tekintette az EUB ítéletét irányadónak. Mindebből pedig kétséget kizáróan az következik, hogy a napi pihenőidő kiadása a munkavégzést követően abban az esetben is külön jogcímen kötelező, ha azt nem munkavégzés követi. Erre figyelemmel pedig nincs jelentősége annak sem, hogy a magyar szabályozás (az Irányelv 15. cikkében biztosított lehetőséggel élve) az Irányelvben meghatározott összesen 35 óra időtartamot meghaladó egybefüggő heti pihenőidőt biztosít. Az alperes ezzel ellentétes érvelése nem képezhetette alapját a jogvita elbírálásának. Az EUB ítélete nem „írta felül” a magyar jogi normákat és az AB határozatot, az elsőfokú bíróság pedig nem „alkotott jogot”, nem sértette meg a contra legem jogalkalmazás tilalmát.

[77] Az ítélőtábla megállapította, hogy az alperes tévesen értelmezte az EUB ítéletét, abban ugyanis az EUB nem fogalmazta át az elsőfokú bíróság által feltett kérdéseket és válaszában kifejezetten a magyar jogi szabályozás és az alperesi KSZ alapján, azokat elemezve foglalt állást az uniós jog tartalmát, célját és rendeltetését illetően, ezért az elsőfokú bíróság helytállóan tekintette ezen értelmezést irányadónak a jogvita elbírálása során. Az

eljárása nem sértette az Alaptörvény XXVIII. cikkét (és egyéb rendelkezését), valamint nem eredményezte a törvényes bíróhoz való jog sérelmét sem.

[78] Az elsőfokú bíróság helytállóan fejtette ki, hogy az alperes érvelésével szemben a Kúria a hivatkozott határozataiban nemcsak egyszerűen „átvette” az EUB értelmezését, hanem az EUB ítéletében lefektetett, az Irányelv 3. és 5. cikkéhez kapcsolódó minimumkövetelményeket, így különösen a jogcím szerinti elkülönítés követelményét maradéktalanul szem előtt tartva azt az értelmet tulajdonította az Mt. 104. §-ában és 106. §-ában foglaltaknak, mely egyedülként volt képest biztosítani a magyar szabályozás uniós jognak való megfelelését. Az EUB az ítéletében az uniós jog értelmezése mellett nem végezte el egyúttal a tagállami (magyar) jog értelmezését is, ilyen indokolást a Kúria sem rögzített egyik végzésében sem. Minderre tekintettel nem volt elfogadható az alperes azon érvelése, miszerint az uniós napi és heti pihenőidőnek a magyar heti pihenőidőn belüli együttes biztosításával maradéktalanul érvényesülne mindkét uniós pihenőidő funkciója, és ezzel teljesülne az AB határozatban és az EUB ítéletben is megjelenő jogcím szerinti elkülönítés követelménye. Ahogyan azt az elsőfokú bíróság is kiemelte az alperes ezen érvelése voltaképpen a tartam szerinti megközelítést jelenti, mely az EUB ítélete óta nem tartható és nem helytálló értelmezés.

[79] A munkaidő – jogszerű – beosztása a munkáltatónak nemcsak joga, de kötelezettsége is [Mt. 96. § (1) bekezdés], meghatározására pedig egyértelmű jogszabályi rendelkezések alkalmazandók, azokat kötelezően be kell tartani (például: Mt. 104. §, 106. § és 124. §). Mindezek nemteljesítése tehát jogszabálysértő mulasztás. Az ítéltábla egyetértett az elsőfokú bíróság azon megállapításával, hogy a szabályozás logikája egyértelműen a jogszabálynak megfelelően megállapított munkaidő-beosztásból indul ki és nem számol azzal, hogy a munkáltató a jogszabályi rendelkezéseknek nem megfelelő munkaidő-beosztást készít. A munkaidő-beosztás szabálytalansága esetén nem a pihenőidő – napi, illetve heti – jellegének, hanem a beosztás elmulasztásának van jelentősége, mert az Mt. 104. § (1) bekezdése nemcsak „mérték”, hanem „beosztási” szabályt is tartalmaz. Az Mt. 15. § (5) bekezdése szerint a megállapodás teljesítése során tett jognyilatkozatnak nem minősülő nyilatkozat, továbbá a munka irányításával összefüggő munkáltatói jognyilatkozat tekintetében a 20–26. §-ban foglalt rendelkezéseket kell megfelelően alkalmazni, azaz az érvénytelenség szabályai nem irányadók. Mindez azonban nem jelenti azt, hogy az alperes által – az előzőek értelmében – szabálytalanul, jogellenesen elkészített munkaidő-beosztástól az elsőfokú bíróság a jogvita elbírálásakor nem térhetett el, vagy „fiktív” munkaidő-beosztást alkalmazott volna.

[80] Az alperes az EUB ítélete, a Kúria végzései és az AB határozat után alappal nem hivatkozhat arra, hogy a magyar napi és a heti pihenőidő szabályok nem értelmezhetők különállóan, hiszen éppen az ezzel ellentétes jogértelmezés eredményezne jogbizonytalanságot. Az elsőfokú bíróság – az alperes érvelésével ellentétben – nem minősítette a foglalkoztatásokat általánosságban és visszamenőlegesen jogellenessé, hiszen jogsértés csak egyedi ügyekben, az ott feltárt körülmények alapján állapítható meg az elévülési idő figyelembevétele mellett.

[81] Az alperes alaptalanul kifogásolta azt is a fellebbezésében, hogy az elsőfokú bíróság nem indokolta azon megállapítását, hogy a magyar jogalkotó a napi pihenőidő szabályozásánál az Irányelv 3. cikke szerinti minimumkövetelményt vette át, azonban a heti pihenőidő vonatkozásában a munkavállalók számára kedvezőbb szabályozásként az Irányelv 24 órás minimumához képest – főszabály szerint – 48 órát biztosít. Az Irányelv 3. és 5. cikkeinek, az Mt. 104. és 106. §-ával való egybevetéséből a hazai kedvezőbb szabályozás az Irányelv 5. cikke és az Mt. 106. §-a vonatkozásában egyértelmű, az további indoklásra nem szorul.

[82] A pihenőidő fogalmának eltérő hazai és uniós tartalmával kapcsolatban kifejtett részletes fellebbezési érveléssel az ítéltábla nem foglalkozhatott, tekintettel arra, hogy ebben a körben a fellebbezés csak utalást tartalmazott, érdemi kifejtést viszont nem. A fellebbezésben az alperes lényegében részletesen újra kifejtette az elsőfokú eljárás során általa már előadottakat, több helyen arra hivatkozva, hogy a felperes érvelése miért hibás. A másodfokú eljárás azonban nem az elsőfokú eljárás megismétlése, mivel az ítéltáblának az elsőfokú ítéletet kell felülbírálnia, nem pedig az alperes elsőfokú eljárás során tett tényelőadásait. Ezért a Pp. hatálya alatt is következetes bírói gyakorlat szerint (lásd ebben az értelemben például Kúria Pfv.VI.24.583/2022/6. számú ítélet) a fellebbező félnek a fellebbezésben kell feltüntetnie – egyebek mellett – a Pp. 371. § (1) bekezdés b) és d) pontjai körében, hogy a másodfokú bíróság milyen okból változtassa meg az elsőfokú határozat kifogásolt rendelkezését, illetőleg melyek azok az anyagi és/vagy eljárási jogszabálysértések, amelyekre a fellebbezést alapítja. Erre tekintettel az alperesnek a fellebbezésben megismételt előadása, amellyel lényegében fenntartja az elsőfokú eljárás során tett nyilatkozatait, nem pótolja annak az anyagi vagy eljárási szabálysértésnek a megjelölését, amelyre a fellebbezést alapítja.

[83] Rámutat arra az ítéltábla, hogy az alperes szükségtelenül foglalkozott az Mt. 104. § 2023. január 1-től hatályos (5) bekezdésében foglalt rendelkezéssel, hiszen az a perrel érintett időszakban még nem volt hatályban, ezért annak értelmezése, illetve az uniós joggal összefüggő vizsgálata jelen perben irreleváns. Ugyanez a helyzet a Vtv. 2025. július 1-től hatályos szabályaival és az ahhoz fűződő előterjesztői indokolással kapcsolatban.

[84] Nem értett egyet az ítéltábla az alperesnek azzal a hivatkozásával sem, mely szerint az elsőfokú bíróság ítéletében eltért a Kúria Mfv.X.10.257/2019/7. számú ítéletétől. Az elsőfokú bíróság a döntése során erre az ítéletre figyelemmel volt, annak megállapításaira az ítélet indokolásában utalt is, mint ahogy a Kúria a hivatkozott precedensképes döntéseiben is azt irányadónak tekintette. Az elsőfokú bíróság ezért ezzel összefüggésben sem sértette meg az indokolási kötelezettségét.

[85] A jelen jogvita tárgyát nem az képezte, hogy az alperes a napi munkavégzést követően a másnapi munkanapot megelőzően biztosította-e a napi pihenőidőt, hanem az, hogy a heti pihenőidő (és kiadott szabadság) előtt, a munkavégzést követően biztosította-e azt.

Mindezekből következik az is, hogy az elsőfokú bíróság nem sértett jogszabályt akkor, amikor érdemben elbírált a felperesnek azt a keresetváltoztatását, amelyben a szabadságot megelőzően nem biztosított napi pihenőidő vonatkozásában terjesztett elő a rendkívüli munkavégzésért járó bérpótlék iránti igényt, hiszen nem annak volt jelentősége, hogy azt a felperes a szabadság előtti napokra érvényesítette, hanem annak, hogy azon napok vonatkozásában az alperes szintén nem tett eleget annak a kötelezettségének, hogy a napi pihenőidőt biztosítsa a munkavégzést követően úgy, hogy az elkülönüljön az egyéb munkaidőnek nem minősülő időtartamoktól. A felperes megváltoztatott keresetének a jogalapja ugyanaz volt, mint a heti pihenőidő előtt nem biztosított napi pihenőidő esetében, azaz ugyanaz volt a kereset tényállítása, jogállítása és az érvényesített jog is.

[86] A felperes az eredeti keresetét 2021. február 3-án terjesztette elő, melyben 779 773 forint elmaradt pihenőnapi bérpótlék megfizetésére kérte az alperest kötelezni a 2019. január 1. és 2020. december 31. közötti időszakra. A felperes 2025. február 19-én nyújtotta be azon keresetváltoztatását, amelyben arra tekintettel is érvényesített igényt, hogy a szabadságot megelőzően is megillette a napi pihenőidőre való jogosultság a munkavégzést követően, a marasztalás összegét akkor 1 183 504 forintban határozta meg.

[87] Az ítéltábla megállapította, hogy a perben a felperes eredeti keresetében alacsonyabb összeget érvényesített a napi pihenőidők kiadásának elmulasztásával összefüggésben, mint későbbi keresetváltoztatásában, melynek előterjesztésére a per folyamán megszületett kúriai precedensképes határozatok folytán végzett anyagi pervezetés és a számítások módosítása miatt került sor. A szabadsághoz kapcsolódó igény az eredeti keresetben is megjelölt időszakhoz kapcsolódott, a felperes az abban megjelölt tárgyidőszakon nem terjeszkedett túl.

[88] A munkabért, ezzel együtt a pótlékkülönbözetet is a tárgyhót követő hónap 10. napjáig kellett volna a felperes részére megfizetni. Az, hogy adott tárgyhó tekintetében a bérpótlék-különbözet iránti követelés pontosan milyen összegű pusztán számszaki és nem jogalapi kérdés [figyelemmel a számítások helyességét az alperes bizonyítási kötelezettségébe utaló Pp. 522. § (1) bekezdésére is], az az elévülés megszakadását az adott hónapra érvényesített követelés ténye tekintetében nem érinti. Ezt meghaladóan pedig a szabadságot már az eredeti keresetben is figyelembe vette a felperes a számításai során, a perben a szabadsággal összefüggő jogkérdésekre és számításokra a felek folyamatosan, már a keresetváltoztatást megelőzően előterjesztették nyilatkozataikat. A felperes keresetének jogi- és ténybeli alapját továbbá végig az képezte, hogy az alperes elmulasztotta a munkavégzést követően a napi pihenőidő kiadását, aminek a jogkövetkezménye – ahogyan azt az elsőfokú bíróság is helytállóan rögzítette – az Mt. 143. § (2) bekezdés a) pontja értelmében a rendkívüli munkavégzésért járó pótlék.

[89] Az ítéltábla emellett hivatkozik arra is, hogy a Kúria a Pfv.IV.21.510/2021/8. számú végzése értelmében a perindítás estén az elévülés megszakadása nem korlátozódik arra az összegre, amelynek a megfizetése iránt a keresetet benyújtották, de a Kúria Pfv.III.21.208/2021/6. számú részítélete is rámutat arra, hogy a követelés bekövetkeztétől az

addig keresettel nem érvényesített kérelemek elévültek, amennyiben a két keresetnek alapvető eltérései vannak. A perbeli esetben azonban ez nem volt megállapítható, mivel a felperes nem önálló, szabadság jogcímen érvényesített igényt, hanem azon a jogalapon, hogy az alperes a munkavégzést követően nem biztosította a napi pihenőidőt szabadság esetén sem, emiatt a munkaidő-beosztás jogellenes. A követelés kiindulópontja nem a szabadság, hanem a napi munkavégzést követő napi pihenőidő kötelező kiadásán alapult, ezért a felperes a keresetét megváltoztathatta, az igény nem évült el.

[90] Megjegyzi az ítéltábla, hogy az alperes a fellebbezésében nem fejtette ki, hogy a keresetmódosítással érintett és az általa hivatkozott elévülés pontosan mely napokat, mely időszakokban teljesített szolgálatokat érintett, a szabadságok előtti napi pihenőidőkre eső pótlék figyelmen kívül hagyásával esetlegesen mennyivel csökkenne a felperesnek megítélt összeg. Ennek tisztázására irányult a másodlagos fellebbezési kérelme – az elsőfokú bíróság ítéletének hatályon kívül helyezésére –, amivel kapcsolatban a Pp. 384. § (2) bekezdésének b) pontjára hivatkozott. A Pp. 384. § (2) bekezdésének b) pontja szerint azonban a másodfokú bíróság akkor helyezi hatályon kívül az ítéletet, ha az ügy érdemében az a) pont alapján dönteni nem lehet. Ez a jogszabályhely pedig a Pp. 369. § (4) bekezdésébe foglalt felülbírálati jog gyakorlására utal vissza, mely szerint a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletének, illetve eljárásának az anyagi pervezetéssel összefüggő részét csak az anyagi jogi felülbírálat részeként vizsgálhatja és minősítheti, úgy, hogy egyúttal köteles elvégezni a saját anyagi jogi álláspontja szerint helyes anyagi pervezetést és az ezzel összefüggő intézkedéseket megtenni. Az anyagi pervezetésnek azonban nem feladata valamennyi lehetséges, de nem érvényesített igény felderítése, az ehhez szükséges bizonyítékok felkutatása. A bíróság aktivitása nem terjedhet ki elő nem terjesztett igényekről való tájékoztatásra, új tények, új szempontok perbe vezetésére. Az anyagi pervezetés nem jelent általános tájékoztatási kötelezettséget, szerepe csupán arra korlátozódik, hogy a felek tényállításait, nyilatkozatait tisztázza és konkretizálja, adott esetben alkalmat adjon a kiegészítésre (Fővárosi Ítéltábla 2.Pf.20.914/2018/5/I. számú ítélet, megjelent: PJD2019. 32.). Az ítéltábla megállapította, hogy az alperes ténylegesen anyagi pervezetési hibára nem is hivatkozott a fellebbezésben, így az ítélet hatályon kívül helyezésére irányuló kérelem ezen jogszabályhely alapján megalapozatlan volt.

[91] Az elsőfokú eljárásban a felek részletes nyilatkozatokat terjesztettek elő a kereset összecszerűségének tisztázására, így az alperes akkor járt volna el megfelelően a fellebbezés előterjesztésekor, ha az általa ebben a körben vitatott tételeket pontosan, összecszerűen megjelöli, hiszen ebben az esetben – amennyiben természetesen a jogalapi vitatásával egyetértett volna – az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztathatta volna, de az elsőfokú eljárás megismétlése mindenképpen szükségtelen.

[92] A Kúria a precedensképes döntéseiben részletesen kifejtette, hogy a napi pihenőidő kiadása szabályának megszegése okán a jogkövetkezmény vizsgálata körében fenntartható és az adott tényállásra megfelelően alkalmazandó az Mfv.X.10.257/2019/7. számú határozatban kifejtett azon álláspont, hogy ha az nem volt biztosított, a munkáltató eljárása jogellenes és a jogellenességnek az a következménye, hogy az annak tartama alatt teljesített munkavégzés rendkívüli munkaidőben végzett munkának minősül, melynek ellentételezésére az Mt. 143. §-ában foglalt rendelkezéseket kell megfelelően alkalmazni.

Ebből következően viszont nem volt jelentősége a fellebbezésben a rendkívüli munkavégzés jogi megítélésével kapcsolatban kifejtett alperesi álláspontnak sem.

[93] Helytállóan döntött az elsőfokú bíróság az úgynevezett „megváltott heti pihenőidőkkel” és a munkaidőkereten felül végzett munkáért az alperes által már az Mt. 143. § (2) bekezdés b) pontja alapján megfizetett pótlékok le nem vonhatóságával összefüggésben is. Az alperes a fellebbezésében e körben is lényegében csak megismételte a hivatkozásait, amikkel összefüggésben az ítéltábla visszautal az elsőfokú ítélet indokolásának [75]-[79] bekezdéseiben írtakra, mivel az ott kifejtett állásponttal maradéktalanul egyetért. Megjegyzi az ítéltábla, hogy az alperes ezen követelések tekintetében sem jelölte meg, pontosan, hogy a felperes mikor teljesített olyan munkaidőkereten felüli munkavégzést, vagy eredetileg heti pihenőidőben elrendelt rendkívüli munkavégzést, amelyekre az érintett szolgálat esetén már – összecszerően is megjelölten – fizetett bérpótlékot.

[94] Az ítéltábla megalapozatlannak találta az alperes fellebbezési érvelését az esetlegesen várakozási időre eső követelések levonhatóságával kapcsolatban is. Az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg azt, hogy az alperes által levonni kért időszakok tekintetében nem teljesültek a várakozási idővel kapcsolatosan a KSZ 33. §-ában rögzített feltételek, vagyis az, hogy az adott várakozási idő egybefüggő tartama az 5 órát elérte (vagy meghaladta) és rendelkezésre állt megfelelő hely a pihenésre. Alaptalanul állította az alperes, hogy a bérjegyzékekből mindez megállapítható, hiszen egyrészt a fellebbezésében meg sem jelölte, hogy konkrétan mely szolgálatok tekintetében hivatkozik erre, másrészt a bérjegyzékek nem tartalmazzak arra vonatkozó adatot, hogy a felperes a várakozási időt megfelelő pihenőhelyiségben töltötte-e, az egybefüggő volt-e, és amennyiben igen, úgy az érintette-e a visszaszámolt napi pihenőidőt. Helytállóan ítélte tehát meg azt az elsőfokú bíróság, hogy az alperes az eljárás során nem tett olyan tényelőadást, nem állította, hogy a szerinte felmerült várakozási idők mindenben megfeleltek volna a KSZ 33. §-ában előírtaknak. Mindezt lényegében az alperes jogi képviselője a 2025. október 9-én megtartott folytatólagos tárgyaláson el is ismerte (11.M.70.014/2024/22. számú jegyzőkönyv 3. oldal).

[95] A fellebbezés tartalmára, az alperes részletesen és ismételten hangsúlyozott álláspontjára tekintettel emeli ki azt az ítéltábla, hogy a bíróságoknak a határozataikat a szükséges mértékben kell megindokolniuk, amelynek körét az adott ügy jellege és az eljárás során tisztázásra váró körülmények terjedelme határozza meg. Az elsőfokú bíróság rögzítette a tényállást és az abból figyelembe vett körülményeket, továbbá a levont következtetésekről, a jogkérdésekben elfoglalt álláspontjáról is megfelelően számot adott. Önmagában az indokolási kötelezettség megsértése pedig nem állapítható meg amiatt, hogy a levont következtetésekkel az alperes nem ért egyet (lásd ebben az értelemben például: Kúria Mfv.I.10.024/2019/7. számú, Mfv.I.10.133/2019/6. számú, Mfv.I.10.525/2018/5. számú ítéletek, utóbbi megjelent: BH2020. 83.). Az Alkotmánybíróság ezzel összefüggésben több ügyben kifejtette, hogy a bíróságok indokolási kötelezettségéből nem következik a felek által felhozott minden észrevétel egyenként való megcáfolási kötelezettsége, különösen nem a fél szubjektív elvárásait kielégítő mélységű érvrendszer bemutatása. A jogszabályok végső soron és kötelező erővel való értelmezése egyébiránt a bíróságok feladata {30/2014. (IX. 30.) AB határozat, Indokolás [89] és 3073/2017. (IV. 19.) AB végzés, Indokolás [27]}.

[96] Az alperes hivatkozott a Gyulai Törvényszéknek a jelen ügygel megegyező tárgyú munkaügyi perében meghozott 7.M.70.134/2024/44/I. számú elsőfokú ítéletére, azonban egyedi ügyben, más peres eljárásban esetlegesen alkalmazott eltérő jogértelmezésnek és ebből következően eltérő döntésnek jelen felülbírálat szempontjából nem volt jelentősége, ezért az ezzel összefüggő részletes hivatkozások figyelembevételét az ítéltábla mellőzte. Megjegyzi az ítéltábla, hogy a hivatkozott ítélet nem emelkedett jogerőre és az abban foglaltak az ítéltáblát nem is kötik.

[97] Mindezek alapján az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét annak helyes indokai alapján a Pp. 383. § (2) bekezdés első fordulata szerint helybenhagyta.

[98] Az alperes fellebbezése nem vezetett eredményre, ezért maga viseli a másodfokú eljárásban felmerült költségét, és köteles megfizetni a másodfokú eljárásban pernyertes felperes perköltségét a Pp. 83. § (1) bekezdése értelmében.

[99] Másodfokú perköltségként merült fel a pernyertes felperes oldalán az őt képviselő ügyvéd felszámított [Pp. 81. § (1) bekezdés] díja, melynek összegét az ítéltábla a fellebbezés benyújtásának időpontjára tekintettel alkalmazandó a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi és kamarai jogtanácsosi költségről szóló 17/2024. (XII. 9.) IM rendelet 3. § (1) bekezdés a) pontja alapján, az 5. § (1) bekezdése szerint általános forgalmi adóval növelten határozott meg összesen 75 152 forintban.

[100] A fellebbezési illeték alapját, a pertárgyértéket a másodfokú eljárásban az ítéltábla az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (a továbbiakban: Itv.) 39. § (1) bekezdése alapján 1 183 504 forintban állapította meg, a másodfokú eljárás illetékének a mértékét pedig az Itv. 46. § (1) bekezdése szerint 94 680 forintban határozta meg.

[101] A feleket a perben a költségmentesség és a költségfeljegyzési jog polgári és közigazgatási bírósági eljárásban történő alkalmazásáról szóló 2017. évi CXXVIII. törvény 3. § (1) bekezdés d) pontja értelmében megillető tárgyi költségfeljegyzési jogra tekintettel meg nem fizetett 94 680 forint fellebbezési eljárási illetéket a peresztes alperes köteles megfizetni az állam javára, a nemzeti adó- és vámhatóság 10032000-01070044-09060018 számú illetékbevételi számlájára a Pp. 101. § (1) bekezdése és a Pp. 102. § (1) bekezdése, valamint a polgári és közigazgatási bírósági eljárás során meg nem fizetett illeték és állam által előlegezett költség megfizetéséről szóló 30/2017. (XII. 27.) IM rendelet 3. § (2) bekezdése alapján.

[102] Tájékoztatja az ítéltábla az alperest, hogy az illeték megfizetése során az illetékfizetési kötelezettséget tartalmazó jogerős bírósági határozatot hozó bíróság megnevezését, a bírósági ügyszámot, valamint a fizetésre kötelezett adóazonosító számát közleményként fel kell tüntetni. Az Itv. 78. § (4) bekezdése szerint a fizetendő illeték a határozat jogerőre emelkedését követő 60. napon válik esedékessé. Ha az alperes az illeték megfizetésére történő jelen felhívásnak a megjelölt határidőben nem tesz eleget, az illeték behajtására és megfizetésére az Itv. rendelkezéseit és az adóigazgatási eljárásokra irányadó jogszabályokat kell alkalmazni.

[103] A másodfokú perköltség megfizetésére vonatkozó teljesítési határidő a Pp. 344. § (1) bekezdésén alapul.

[104] Az ítéltábla a fellebbezést a Pp. 376. § (1) bekezdés a) pontja értelmében tárgyaláson bírálta el.

[105] Ez ellen az ítélet ellen a fellebbezés lehetőségét – megengedő szabály hiányában – a Pp. 365. § (2) bekezdése zárja ki.

Debrecen, 2026. április 28.

Dr. Tass Edina sk. a tanács elnöke, Dr. Rózsavölgyi Bálint sk. előadó bíró,
Dr. Bakó Pál sk. bíró